

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO DIDINIMO
ĮSTATYMO NR. XII-2702 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2025 m.

Vilnius

d. Nr.

1 straipsnis. Įstatymo papildymas 12¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą 12¹ straipsniu:

„12¹ straipsnis. Energijos geografinė informacinė sistema

1. Energijos geografinė informacinė sistema (toliau – ENERGIS) yra valstybės informacinė sistema, skirta šio įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje nurodytam šildymo ir vėsinimo potencialui identifikuoti ir jį išnaudoti.

2. Pagrindinis ENERGIS tikslas – informacinių technologijų priemonėmis centralizuotai valdyti Lietuvos energetikos rodiklių duomenis, susijusius su energijos gamybos infrastruktūra, jos ekonomiškai pagrįstu efektyviu plėtros potencialu, atsižvelgiant į energijos suvartojimo kitimą savivaldybių ar aglomeracijų zonose.

3. ENERGIS duomenų teikėjai energetikos ministro nustatyta tvarka ENERGIS tvarkytojui privalo neatlygintinai pateikti informaciją, reikalingą tinkamam ENERGIS funkcionavimui:

1) Adresų registro, Nekilnojamojo turto kadastro ir Nekilnojamojo turto registro tvarkytojas – informaciją apie pastatus iš Adresų registro, Nekilnojamojo turto kadastro ir Nekilnojamojo turto registro;

2) Aplinkos ministerija arba aplinkos ministro įgaliota institucija ar įstaiga – informaciją iš kuro ir iš kuro deginančio įrenginio į aplinkos orą išmesto teršalų kiekio apskaitos ataskaitų ir aplinkos oro apsaugos metinių ataskaitų, informaciją apie savivaldybių lygmens viešųjų subjektų pastatus, valdomus nuosavybės arba patikėjimo teise, informaciją apie pastatų energinio naudingumo sertifikatus iš Pastatų energinio naudingumo sertifikatų ir pastatų energinio naudingumo sertifikavimo ekspertų informacinės sistemos;

3) didžiausias elektros energijos skirstomųjų tinklų operatorius ir gamtinių dujų skirstymo sistemos operatorius – informaciją apie elektros ir gamtinių dujų suvartojimą, gaminančius ir nutolusius gaminančius vartotojus;

4) gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius – informaciją apie biometano gamybos šaltinius, kai tokia informacija taps prieinama;

5) savivaldybių administracijos – informaciją apie savivaldybės teritorijoje esančias centralizuoto aprūpinimo šiluma zonas;

6) šilumos tiekėjai – informaciją apie šilumos suvartojimą pagal objektus;

7) Taryba – informaciją apie kintamas sąnaudas, faktiškai priskirtas šilumos reguliuojamų kainų paslaugai (produktui), šilumos generavimo techninius rodiklius, išduotus leidimus gaminti ir plėtoti elektros energijos gamybą, piliečių energetikos bendrijų statuso turėtojus, atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų statuso turėtojus, pastatuose įrengtų šildymo sistemų ir kombinuotųjų šildymo ir vėdinimo sistemų bei oro kondicionavimo arba kombinuotųjų oro kondicionavimo ir vėdinimo sistemų atitikties energinio efektyvumo reikalavimams periodinius tikrinimus.“

2 straipsnis. Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo Nr. XII-2702 nauja redakcija

Pakeisti Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymą Nr. XII-2702 ir jį išdėstyti taip:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO DIDINIMO ĮSTATYMAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir tikslas

1. Šis įstatymas nustato energijos vartojimo efektyvumo didinimo valstybinio valdymo, reglamentavimo ir priežiūros teisinius pagrindus.

2. Šio įstatymo tikslas – užtikrinti taupesnę energijos suvartojimą visose Lietuvos ūkio srityse, atitinkantį Europos Sąjungos teisės aktuose nustatytus Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įsipareigojimus, sudaryti prielaidas efektyviai gaminti, tiekti bei vartoti energiją ir užtikrinti, kad 2030 metais metinis Lietuvos pirminės energijos suvartojimas būtų ne didesnis kaip 63,3 TWh, metinis galutinės energijos suvartojimas – ne didesnis kaip 51,0 TWh ir suminis energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių sutaupyta galutinės energijos kiekis – ne mažesnis kaip 39,3 TWh. Šio tikslo siekiama vadovaujantis šiame įstatyme įtvirtintais energijos vartojimo efektyvumo didinimo principais.

3. Šio įstatymo nuostatos yra suderintos su šio įstatymo priede nurodytais Europos Sąjungos teisės aktais.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Bendradarbiavimo dėl energijos vartojimo efektyvumo didinimo gairės** (toliau – bendradarbiavimo gairės) – visuma tikslų, metodų ir procesų, kaip į energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos formavimą įtraukti visus suinteresuotus asmenis valstybės ar savivaldybių lygmeniu, įskaitant pilietinės visuomenės atstovus, vartotojų organizacijas, siekiant didinti jų informuotumą, gauti grįžtamąjį ryšį apie tokią politiką ir didinti visuomenės pritarimą jai.

2. **Energetikos sistema** – energetikos įrenginių ir objektų visuma, skirta visų rūšių energijai ir kurui tiekti, siekiant patenkinti galutinės energijos suvartojimo poreikį.

3. **Energijos taupymo paslauga** – atlygintina veikla, kuria sukurama energijos taupymo paslaugos teikimo sutartyje, sudarytoje tarp energijos taupymo paslaugų teikėjo ir vartotojo, nustatyta ekonominė vertė diegiant energijos suvartojimą mažinančias technologijas ar kitas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones.

4. **Energijos taupymo paslaugų teikėjas** – asmuo, teikiantis energijos taupymo paslaugas.

5. **Energijos tiekėjas** – asmuo, turintis teisę parduoti ir (ar) perparduoti energiją energijos vartotojams.

6. **Energijos vartojimo efektyvumas** – darbo, paslaugų, prekių, energijos ir pirminės arba galutinės energijos sąnaudų santykis.

7. **Energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemonė** – savanoriška, teisinio reguliavimo, finansinė, mokesčių arba informacijos teikimo priemonė, nustatoma ir įgyvendinama siekiant sukurti palankias sąlygas, nustatyti reikalavimus ir paskatas rinkos dalyviams (energijos taupymo paslaugų teikėjams, energijos tiekėjams, energijos vartojimo auditą atliekantiems specialistams, vartotojams ir kt.) teikti ir gauti energijos taupymo paslaugas ir (ar) imtis energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių.

8. **Energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonė** – priemonė, kuri sumažina energijos suvartojimą dėl technologinių, elgsenos ir (arba) fiskalinės politikos priemonių taikymo.

9. **Energijos naudojimo vadybos sistema** – atitikties vertinimo įstaigos sertifikuota tarptautiniais ir Europos Sąjungos institucijų standartais apibrėžta energijos vartojimo efektyvumo tikslų nustatymo ir jų įgyvendinimo sistema, apimanti faktinio energijos suvartojimo stebėseną, energijos vartojimo efektyvumo didinimo ir pažangos matavimo veiksmus.

10. Galutinė energija – energija, patiekta pramonės, statybos, žemės ūkio, kitų ekonominės veiklos rūšių įmonių galutiniams vartotojams ir namų ūkiams. Šio įstatymo tikslais organinis kuras taip pat laikomas energija.

11. Galutinės energijos suvartojimas – visas suvartotas galutinės energijos kiekis, išskyrus vykdant tarptautinį jūrinį bunkerjavimą suvartojamą energiją, energetikos veiklai skirtą energiją ir aplinkos energiją.

12. Pirminė energija – gamtinių išteklių energija: organiniame kure (naftoje, durpėse, biomasėje ir pan.) sukaupta energija, branduolinė (atominė) energija, vandens potencinė energija, vėjo, saulės, geoterminė, cheminių procesų energija.

13. Pirminės energijos suvartojimas – šalies bendrosios energijos vidaus sąnaudos, išskyrus vykdant tarptautinį jūrinį bunkerjavimą patiriamas energijos sąnaudas, galutinę energijos suvartojimą ne energetikos reikmėms ir suvartojamą aplinkos energiją.

14. Sutaupyta energija – energijos kiekis, nustatomas matuojant ir (arba) įvertinant energijos suvartojimą prieš įgyvendinant energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonę ir ją įgyvendinus ir prireikus perskaičiuojamas įvertinant aplinkos sąlygų pokytį, darantį poveikį energijos suvartojimui.

15. Viešasis subjektas:

1) valstybės ar savivaldybės institucija;

2) viešasis ar privatusis juridinis asmuo, jeigu visa ar tam tikra jo veiklos dalis yra skirta specialiai nekomercinio ir nepramoninio pobūdžio viešiesiems interesams (kai subjektas vykdo veiklą įprastinėmis rinkos sąlygomis, siekia pelno ir pats prisiima savo veiklos nuostolius, laikoma, kad viešieji interesai, kuriems tenkinti jis įsteigtas arba kuriuos tenkinti jam nustatytas tikslas, yra pramoninio arba komercinio pobūdžio) tenkinti ir jei jis atitinka bent vieną iš šių sąlygų:

a) jo veikla yra daugiau kaip 50 procentų finansuojama iš valstybės ar savivaldybių biudžetų arba kitų valstybės ar savivaldybių fondų lėšų, arba kitų šioje dalyje nustatytų viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų lėšų;

b) yra kontroliuojamas (valdomas) valstybės ar savivaldybių institucijų arba kitų šioje dalyje nustatytų viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų;

c) turi administraciją, valdymo ar priežiūros organą, kurio daugiau kaip pusė narių yra skiriami valstybės ar savivaldybių institucijų arba kitų šioje dalyje nurodytų viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų.

16. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme, Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme, Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatyme, Lietuvos Respublikos įmonių ir įmonių grupių atskaitomybės įstatyme, Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatyme, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatyme, Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatyme, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatyme, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatyme, Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatyme, Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme, Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme, reglamente [\(EB\) Nr. 765/2008](#) su visais pakeitimais, reglamente [\(EB\) Nr. 1099/2008](#) su visais pakeitimais, deleguotajame reglamente [\(ES\) 2024/1364](#).

3 straipsnis. Energijos vartojimo efektyvumo didinimo principai

Energijos vartojimo efektyvumo didinimo pagrindiniai principai yra šie:

- 1) ekonominio pagrįstumo – pirmenybė teikiama ekonomiškai efektyviausioms energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonėms;
- 2) viešumo – asmenys turi užtikrinti viešumą įgyvendindami energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones;
- 3) atsakomybės – už šio įstatymo nuostatų nesilaikymą asmenims taikoma atsakomybė;
- 4) energijos vartojimo efektyvumo didinimo pirmumo – kaip tai apibrėžta 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento [\(ES\) 2018/1999](#) dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai [\(EB\) Nr. 663/2009](#) ir [\(EB\) Nr. 715/2009](#), Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos [94/22/EB](#), [98/70/EB](#), [2009/31/EB](#), [2009/73/EB](#), [2010/31/ES](#), [2012/27/ES](#) ir [2013/30/ES](#), Tarybos direktyvos [2009/119/EB](#) ir [\(ES\) 2015/652](#) ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas [\(ES\) Nr. 525/2013](#) su visais pakeitimais, 2 straipsnio 18 punkte.

4 straipsnis. Energijos efektyvumo didinimo pirmumo principo taikymas ir stebėseną

1. Viešiesiems subjektams ar ūkio subjektams priimant planavimo, politikos ir investicijų sprendimus, kai investicijų sprendimų atveju atskiro (individualaus) projekto vertė yra daugiau kaip 100 milijonų eurų arba daugiau kaip 175 milijonai eurų transporto infrastruktūros atskiriems (individualiems) projektams, jeigu nuo to priklauso energijos suvartojimas ir energijos vartojimo efektyvumas, privalo būti atliekama kaštų ir naudos analizė ir pateikiamos sprendimų alternatyvos. Kaštų ir naudos analizėje kartu su kitais kaštų ir naudos aspektais privalo būti vertinamos energijos vartojimo efektyvumo didinimo alternatyvos, kuriose taip pat turi būti įvertintas energijos nepritekliaus mažinimo aspektas, jeigu planuojami sprendimai paveiks energijos nepriteklių patiriančių asmenų padėtį. Energijos vartojimo efektyvumo didinimo alternatyvose nurodyti energijos vartojimo efektyvumą didinantys sprendimai turi būti įgyvendinami, kai jų nauda yra didesnė už su energijos pasiūla susijusių sprendimų naudą.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti planavimo, politikos ir investicijų sprendimai energetikos sektoriuje apima sprendimus dėl energetikos sistemų plėtros ar pakeitimų, įskaitant elektros energijos tinklų arba gamtinių dujų perdavimo ar skirstymo sistemos operatorių tinklų arba sistemų planavimo, plėtros ir investicijų sprendimus. Planavimo, politikos ir investicijų sprendimai apima sprendimus, priimamus pastatų, transporto, informacinių ir ryšių technologijų, žemės ūkio, finansų, šio straipsnio 4 dalyje nurodytuose ir kituose sektoriuose ar srityse.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta kaštų ir naudos analizė su energijos vartojimo efektyvumo didinimo alternatyvų vertinimu privalo būti atliekama planavimo, politikos ar investicijų sprendimo priėmimo etape.

4. Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba) vykdo ūkio subjektų, vykdančių reguliuojamąją energetikos, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo, atliekų tvarkymo, alternatyviųjų degalų naudojimo transporto srityse ir vykdant keleivių ir transporto priemonių perkėlimo keltais per Klaipėdos valstybinio jūrų uosto akvatoriją į Kuršių neriją ir iš jos veiklą, kurioms taikomos valstybės reguliuojamos kainos, energijos vartojimo efektyvumo didinimo pirmumo principo taikymo ir įgyvendinimo stebėseną.

5. Energetikos ministro įgaliota institucija ar įstaiga vykdo energijos vartojimo efektyvumo didinimo pirmumo principo taikymo ir įgyvendinimo stebėseną, įskaitant šio principo taikymo poveikio skirtingiems sektoriams ir sektorių integravimui stebėseną, sektoriuose ar srityse, kuriuose šio principo ir jo taikymo stebėsenos nevykdo Taryba pagal šio straipsnio 4 dalį. Energijos vartojimo efektyvumo didinimo pirmumo principo taikymo ir įgyvendinimo tikslu viešieji subjektai ar ūkio subjektai, šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka priimančys planavimo, politikos ir investicijų sprendimus, pagal energetikos ministro įgaliotos institucijos ar įstaigos nustatytą formą privalo energetikos ministro įgaliotai institucijai ar įstaigai kasmet ne vėliau kaip iki kovo 1 d. pateikti informaciją apie energijos vartojimo efektyvumo didinimo pirmumo principo įgyvendinimą ir taikymą praėjusiais kalendoriniais metais sektoriuose ar srityse, kuriuose šio principo ir jo taikymo stebėsenos nevykdo Taryba pagal šio straipsnio 4 dalį.

6. Taryba tvirtina sektorių ar sričių, kurių energijos vartojimo efektyvumo didinimo pirmumo principo ir jo taikymo stebėseną Taryba vykdo pagal šio straipsnio 4 dalį, kaštų ir naudos apskaičiavimo aprašą (-us), pagal kurį (-iuos) priimant investicijų sprendimus atliekama šio straipsnio 1 dalyje nurodyta kaštų ir naudos analizė. Energetikos ministro įgaliota institucija ar įstaiga tvirtina sektorių ar sričių, kurių energijos vartojimo efektyvumo didinimo pirmumo principo ir jo taikymo stebėsenos Taryba nevykdo pagal šio straipsnio 4 dalį, kaštų ir naudos apskaičiavimo metodiką, pagal kurią atliekama šio straipsnio 1 dalyje nurodyta kaštų ir naudos analizė. Kaštų ir naudos apskaičiavimo apraše (-uose) ir kaštų ir naudos apskaičiavimo metodikoje įvertinama platesnė efektyvaus energijos vartojimo sprendimų nauda, atsižvelgiant į projekto gyvavimo ciklą, sistemų ir išlaidų efektyvumą, tiekimo saugumą ir kiekybinį įvertinimą visuomenės, sveikatos, ekonomikos ir poveikio klimatui neutralumo požiūriu, taip pat atsižvelgiant į tvarumą ir žiedinę ekonomiką.

II SKYRIUS

ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO DIDINIMO TIKSLO ĮGYVENDINIMAS

5 straipsnis. Privalomo sutaupyti galutinės energijos kiekio apskaičiavimas ir jo įgyvendinimas

1. Lietuvos Respublikai privalomas sutaupyti galutinės energijos kiekis yra nustatomas remiantis Europos Sąjungos energijos vartojimo efektyvumą reglamentuojančiais teisės aktais. Šis kiekis lygus:

1) nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d. kiekvienais metais sutaupyty energijos kiekių, pagal Valstybės duomenų agentūros pateiktą statistinę informaciją atitinkančių 1,5 procento nuo 2010–2012 metų suvartotos galutinės energijos vidurkio, sumai;

2) nuo 2021 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. kiekvienais metais sutaupyty energijos kiekių, pagal Valstybės duomenų agentūros pateiktą statistinę informaciją atitinkančių 0,8 procento nuo 2016–2018 metų suvartotos galutinės energijos vidurkio, sumai;

3) iki 2025 m. gruodžio 31 d. 1,3 procento pagal Valstybės duomenų agentūros pateiktą statistinę informaciją nuo 2016–2018 metų suvartotos galutinės energijos vidurkio;

4) nuo 2026 m. sausio 1 d. iki 2027 m. gruodžio 31 d. kiekvienais metais sutaupyty energijos kiekių, pagal Valstybės duomenų agentūros pateiktą statistinę informaciją atitinkančių 1,5 procento nuo 2016–2018 metų suvartotos galutinės energijos vidurkio, sumai;

5) nuo 2028 m. sausio 1 d. iki 2030 m. gruodžio 31 d. kiekvienais metais sutaupyty energijos kiekių, pagal Valstybės duomenų agentūros pateiktą statistinę informaciją atitinkančių 1,9 procento nuo 2016–2018 metų suvartotos galutinės energijos vidurkio, sumai. Tokius energijos kiekius privaloma sutaupyti kiekvienais metais ir nuo 2031 m. sausio 1 d. iki 2050 m. gruodžio 31 d.

2. Atliekant šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytą skaičiavimą, neįtraukiamas transporto sektoriui parduotas ir sunaudotas galutinės energijos kiekis.

3. Energetikos ministras nustato energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių sutaupyty energijos apskaičiavimo ir priežiūros tvarką.

4. Siekiant užtikrinti, kad būtų privalomai sutaupyty energijos kiekis, nurodytas šio įstatymo 1 straipsnio 2 dalyje, nustatomas įpareigojimas ministrams, atsakingiems už politikos formavimą pavestose valdymo srityse (pramonės, žemės ūkio, paslaugų, transporto sektoriuose ir namų ūkiuose), proporcingai pagal to sektoriaus ar srities dalį, palyginti su visu galutinės energijos suvartojimu, atsižvelgiant į 2016–2018 metų suvartotos galutinės energijos vidurkį:

1) ekonomikos ir inovacijų ministrui, atsakingam už energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių diegimą pramonės sektoriuje, apimančiame kasybos ir karjerų eksploatavimo, apdirbamosios gamybos ekonomines veiklas, išskyrus žalios naftos ir gamtinių dujų gavybą, durpių gavybą, naftos ir gamtinių dujų gavybai būdingų paslaugų veiklą, kokso ir rafinuotų naftos produktų gamybą, kaip šios ekonominės veiklos apibrėžtos Valstybės duomenų agentūros generalinio direktoriaus tvirtinamame ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriuje, užtikrinti ne mažesnę kaip 7,9 TWh privalomą sutaupyti energijos kiekį;

2) aplinkos ministrui ir energetikos ministrui, atsakingiems už energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių diegimą paslaugų sektoriuje ir namų ūkiuose, užtikrinti ne mažesnę kaip 14,9 TWh privalomą sutaupyti energijos kiekį;

3) susisiekimo ministrui, atsakingam už energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių diegimą transporto sektoriuje, užtikrinti ne mažesnę kaip 15,7 TWh privalomą sutaupyti energijos kiekį;

4) žemės ūkio ministrui, atsakingam už energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių diegimą žemės ūkio sektoriuje, užtikrinti ne mažesnę kaip 0,8 TWh privalomą sutaupyti energijos kiekį.

5. Į šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytą sutaupytą energijos kiekį yra įskaičiuojami po 2020 m. gruodžio 31 d. esamų ar patvirtintų naujų energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemonių sutaupyti galutinės energijos kiekiai.

6 straipsnis. Energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemonės

1. Energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemonės apima šias priemones ir (arba) jų derinius:

1) energijai ir energijos ištekliams taikomų pridėtinės vertės mokesčio ar akcizų teisinio reguliavimo keitimas, siekiant sumažinti galutinės energijos suvartojimą;

2) finansinės priemonės, kurios skatina diegti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir kurių poveikis yra galutinės energijos suvartojimo mažinimas;

3) statybos ar gaminių ženklinimo techniniai reglamentai, kurie skatina diegti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir kurių poveikis yra galutinės energijos suvartojimo mažinimas;

4) susitarimai su įmonėmis (įskaitant energetikos įmones), kurie skatina diegti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir kurių poveikis yra galutinės energijos suvartojimo mažinimas;

5) Lietuvos Respublikos standartai ir higienos normos, kuriais siekiama didinti produktų, įskaitant pastatus ir transporto priemones, ir paslaugų energijos vartojimo efektyvumą, išskyrus atvejus, kai jie yra privalomi ir taikytini pagal Europos Sąjungos teisę;

6) energijos vartojimo efektyvumo ženklinimo reglamentai, išskyrus reglamentus, kurie privalomi ir taikytini pagal Europos Sąjungos teisę;

7) švietimas ir konsultavimas, kurie skatina diegti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir kurių poveikis yra galutinės energijos suvartojimo mažinimas.

2. Energetikos ministro įgaliota institucija ar įstaiga Vyriausybės nustatyta tvarka teikia Europos Komisijai informaciją apie energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemones.

3. Energetikos ministerija savo interneto svetainėje skatina viešuosius subjektus rengti energijos vartojimo efektyvumo didinimo planus, kuriuose būtų nustatyti sutaupytos energijos kiekiai ir jų įgyvendinimo priemonės.

4. Viešieji subjektai užtikrina, kad, įgyvendinant esamas arba naujas energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemones, pirmenybė teikiama nepasiturintiems gyventojams, kaip tai apibrėžta Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme, energijos nepriteklių patiriantiems asmenims, kaip tai apibrėžta Energetikos įstatyme, asmenims su negalia, kaip tai apibrėžta Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatyme, asmenims, sulaukusiems Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymo nustatyto senatvės pensijos amžiaus (toliau kartu vadinama – pažeidžiami vartotojai) ir socialiniuose būstuose gyvenantiems asmenims ir šeimoms, nedarant neigiamo poveikio šių asmenų finansinei padėčiai, įprastam patogumo, gyvenimo ir sveikatos lygiui. Viešieji subjektai užtikrina, kad pažeidžiami vartotojai ir socialiniuose būstuose gyvenantys asmenys ir šeimos energijos sutaupymais prisidėtų prie šio įstatymo 1 straipsnio 2 dalyje nurodyto suminio energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių sutaupytos galutinės energijos kiekio.

5. Už energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemones, išskyrus nurodytąsias šio straipsnio 1 dalies 1 punkte, atsakingos institucijos įdiegia matavimo, kontrolės ir tikrinimo

sistemas, pagal kurias būtų patikrinta ne mažiau kaip 10 procentų įdiegtų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių. Matavimo, kontrolės ir tikrinimo išvados ir rezultatai turi būti dokumentuoti ir matavimas, kontrolė ir tikrinimas atliekami nepriklausomai nuo energijos vartojimo efektyvumo priemonės įsidiegusių asmenų.

7 straipsnis. Viešųjų subjektų pareigos didinant energijos vartojimo efektyvumą

1. Bendras visų viešųjų subjektų galutinės energijos suvartojimas kasmet turi mažėti ne mažiau kaip 1,9 procento, palyginti su viešųjų subjektų 2021 m. bendru galutiniu energijos suvartojimu, kuris yra lygus 5,5 TWh. Viešųjų subjektų galutinės energijos suvartojimo duomenys kasmet teikiami ir kaupiami Valstybės turto informacinėje paieškos sistemoje Vyriausybės nustatyta tvarka.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas reikalavimas netaikomas krašto apsaugą užtikrinantiems viešiesiems subjektams.

3. Kiekvienais metais turi būti atnaujinama ne mažiau kaip 3 procentai viešiesiems subjektams nuosavybės teise priklausančių ar viešųjų subjektų patikėjimo teise valdomų šildomų ir (arba) vėsinamų viešųjų subjektų naudojamų pastatų, nurodytų energetikos ministro ir aplinkos ministro tvirtinamuose sąrašuose, ploto, siekiant, kad šie pastatai taptų beveik energijos nevartojančiais pastatais pagal aplinkos ministro tvirtinamus statybos techninius reglamentus.

4. Šio straipsnio 3 dalies reikalavimas netaikomas, jeigu atnaujinti pastatą yra ekonomiškai neefektyvu (pastato atnaujinimo kaštai viršija atnaujinant pastatą sukuriamą naudą, atsižvelgiant į pastato eksploatavimo trukmę) arba techniškai neįmanoma (nėra prieinamų techninių sprendimų atnaujinti pastatą ir (arba) pastatas negali būti atnaujintas dėl jo techninių savybių). Tokiais atvejais viešieji subjektai turi kitais būdais siekti didinti viešiesiems subjektams nuosavybės teise priklausančių ar viešųjų subjektų patikėjimo teise valdomų pastatų energijos vartojimo efektyvumą, įskaitant viešųjų subjektų dalyvavimą valstybės remiamose viešiesiems subjektams nuosavybės teise priklausančių ar viešųjų subjektų patikėjimo teise valdomų pastatų šildymo ir karšto vandens sistemų modernizavimo (atnaujinimo) programose.

5. Šio straipsnio 3 dalyje nurodytas reikalavimas atnaujinti pastatus, kad jie taptų beveik energijos nevartojančiais pastatais, netaikomas, o taikomas reikalavimas pastatą atnaujinti iki jo energijos vartojimo audito ataskaitoje nurodytos energinio naudingumo klasės, užtikrinančios didžiausią skirtumą tarp atnaujinant pastatą sukuriamos naudos ir pastato atnaujinimo kaštų, šiems viešiesiems subjektams nuosavybės teise priklausančioms ar viešųjų subjektų patikėjimo teise valdomiems pastatams:

1) pastatams, įrašytiems į Kultūros vertybių registrą, taip pat pastatams, esantiems į Kultūros vertybių registrą įrašytose nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijose ar apsaugos zonose, jeigu dėl energinio naudingumo reikalavimų laikymosi pakistų tokių pastatų vertingosios savybės arba išvaizda;

2) pastatams, kurie nuosavybės teise priklauso krašto apsaugos sistemos valstybės institucijoms ar jų valdomi patikėjimo teise ir kurie naudojami krašto apsaugos tikslams;

3) religinės paskirties pastatams.

6. Jeigu viešieji subjektai savo veiklą vykdo išsinuotame pastate ar jo dalyje, jie kreipiasi į pastato savininką ir (ar) derasi su juo, kad pastatas taptų beveik energijos nevartojančiu pastatu. Naujose pastatų ar jų dalių nuomos sutartyse Vyriausybės nustatyta tvarka privalo būti įtrauktos nuostatos dėl beveik energijos nevartojančių pastatų ar jų dalių nuomos, arba jeigu nėra nuomojamų beveik energijos nevartojančių pastatų ar jų dalių, pastatų ar jų dalių nuomos sutartyse privalo būti nuostatos dėl tuo metu siūlomo aukščiausio energinio naudingumo klasės pastato nuomos.

7. Vyriausybė tvirtina viešųjų subjektų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo tvarką, kurioje nurodoma:

1) viešųjų subjektų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo tikslai;

2) pastatų atnaujinimo projektų finansavimo būdai;

3) kaip nustatoma ne mažiau kaip 3 procentų viešiesiems subjektams nuosavybės teise priklausančių ar viešųjų subjektų patikėjimo teise valdomų šildomų ir (arba) vėsinamų viešųjų subjektų naudojamų pastatų atnaujinimo norma;

4) kokia informacija turi būti nurodoma energetikos ministro tvirtinamame šildomų ir (arba) vėsinamų pastatų, kurie nuosavybės teise priklauso valstybės lygmens viešiesiems subjektams arba kurie yra jų naudojami ir kurių naudingasis plotas yra didesnis kaip 250 m², sąraše ir aplinkos ministro tvirtinamame šildomų ir (arba) vėsinamų pastatų, kurie nuosavybės teise priklauso savivaldybių lygmens viešiesiems subjektams arba kurie yra jų naudojami ir kurių naudingasis plotas yra didesnis kaip 250 m², sąraše;

5) reikalavimai pastatų atnaujinimo projektams;

6) Vyriausybės tvirtinamame nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane nurodytu energijos vartojimo efektyvumo didinimo politikos priemonių įgyvendinimo laikotarpiu ministerijoms, įskaitant valstybės lygmens viešuosius subjektus, kuriuose ministerijos įgyvendina dalininko, savininko teises ir pareigas ar atstovavimą valstybei, centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojui, kitiems valstybės lygmens viešiesiems subjektams ir savivaldybėms, įskaitant savivaldybių lygmens viešuosius subjektus, kuriuose savivaldybės įgyvendina dalininko, savininko teises ir pareigas ar atstovavimą savivaldybei, privaloma atnaujinti jiems nuosavybės teise priklausančių ar patikėjimo teise valdomų pastatų ploto dalis.

8. Siekiant užtikrinti tinkamą šio straipsnio 3 dalyje nurodytos pareigos įgyvendinimą, taip pat siekiant užtikrinti, kad suinteresuotiems subjektams dėl jų galimybių pasiūlyti pastatų atnaujinimo paslaugas būtų viešai prieinama informacija apie pastatus, kuriuose savo veiklą vykdo viešieji subjektai, energetikos ministras patvirtina ir viešai skelbia Energetikos ministerijos interneto svetainėje šildomų ir (arba) vėsinamų pastatų, kurie nuosavybės teise priklauso valstybės lygmens viešiesiems subjektams arba kurie yra jų naudojami ir kurių naudingasis plotas yra didesnis kaip 250 m², sąrašą, o aplinkos ministras patvirtina ir viešai skelbia Aplinkos ministerijos interneto svetainėje šildomų ir (arba) vėsinamų pastatų, kurie nuosavybės teise priklauso savivaldybių lygmens viešiesiems subjektams arba kurie yra jų naudojami ir kurių naudingasis plotas yra didesnis kaip 250 m², sąrašą.

9. Šio straipsnio 8 dalyje nurodyti sąrašai yra atnaujinami kas 2 metai arba dažniau, jeigu atsiranda naujų pastatų ar nebelieka tam tikrų pastatų.

10. Šio straipsnio 5 dalyje nurodyti pastatai įtraukiami į šio straipsnio 8 dalyje nurodytus sąrašus, tačiau šie pastatai neįtraukiami į šio straipsnio 3 dalyje nurodytą metinę 3 procentų atnaujinimo normą.

11. Prieš atnaujinant viešiesiems subjektams nuosavybės teise priklausančius ar viešųjų subjektų patikėjimo teise valdomus pastatus, kurie įtraukti į šio straipsnio 8 dalyje nurodytus sąrašus ir kurių naudingasis plotas yra didesnis kaip 750 m², viešieji subjektai privalo įvertinti, ar įmanoma sudaryti šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytas energijos taupymo paslaugų sutartis ir naudotis kitomis energijos vartojimo efektyvumą didinančiomis paslaugomis. Viešieji subjektai, prieš atnaujinami jiems nuosavybės teise priklausančius ar viešųjų subjektų patikėjimo teise valdomus pastatus, kurių naudingasis plotas yra didesnis kaip 750 m², sudaro šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytas energijos taupymo paslaugų sutartis ir (ar) naudojami kitomis energijos vartojimo efektyvumą didinančiomis paslaugomis, jeigu atliktas vertinimas parodė, kad sudaryti tokias sutartis ir (ar) naudotis kitomis energijos vartojimo efektyvumą didinančiomis paslaugomis techniškai įmanoma (be apribojimų yra galimybė sudaryti tokias sutartis ir (ar) naudotis kitomis energijos vartojimo efektyvumą didinančiomis paslaugomis) ir dėl naudojimosi tokiomis paslaugomis bus didesnis skirtumas tarp dėl tokių paslaugų teikimo sukuriamos naudos ir dėl jų teikimo patiriamų sąnaudų, nei skirtumas tarp atnaujinant pastatą sukuriamos naudos ir pastato atnaujinimo sąnaudų viešiesiems subjektams atnaujinant tokius pastatus patiems.

8 straipsnis. Savivaldybių energijos vartojimo efektyvumo didinimo veiksmų planai

1. Jeigu pagal Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 57 straipsnį savivaldybių rengiamuose savivaldybių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planuose ir

(ar) pagal Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 8 straipsnį savivaldybių rengiamuose savivaldybių šilumos ūkio specialiuosiuose planuose nėra aptartos konkrečios energijos vartojimo efektyvumo priemonės šio įstatymo 1 straipsnio 2 dalyje, 7 straipsnio 1 dalyje ir 7 straipsnio 3 dalyje nustatytiems rodikliams pasiekti, atitinkamos savivaldybės taryba patvirtina ir viešai paskelbia savo energijos vartojimo efektyvumo didinimo veiksmų planą iki 2030 m., o po 2030 m. ir visais kitais vėlesniais laikotarpiais – atitinkamos savivaldybės ateinančių 10 kalendorinių metų energijos vartojimo efektyvumo didinimo veiksmų planą.

2. Savivaldybių energijos vartojimo efektyvumo didinimo veiksmų planų tikslas – įvertinti esamą situaciją ir nustatyti savivaldybių, savivaldybių administravimo subjektų ir savivaldybių valdomų įmonių energijos vartojimo efektyvumo didinimo tikslus ir įgyvendinamas konkrečias energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, prisidedant prie šio įstatymo 1 straipsnio 2 dalyje, 7 straipsnio 1 dalyje ir 7 straipsnio 3 dalyje nustatytų rodiklių pasiekimo.

3. Rengiant savivaldybių energijos vartojimo efektyvumo didinimo veiksmų planų projektus, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo nustatyta tvarka yra konsultuojamasi su visuomene, įskaitant energetikos ministro įgaliotą instituciją ar įstaigą ir asmenis, kuriems gresia energijos nepriteklius arba kuriuos paveiks toks planas. Savivaldybės energijos vartojimo efektyvumo didinimo veiksmų planų projektus, vadovaudamosi Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, taip pat suderina su Vyriausybės įgaliota institucija.

4. Savivaldybės administracija kas 2 kalendorinius metus ne vėliau kaip iki rugpjūčio 31 dienos Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka savo interneto svetainėje viešai skelbia energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių įgyvendinimo rezultatus.

5. Savivaldybės taryba, jeigu savivaldybės energijos vartojimo efektyvumo didinimo veiksmų planų įgyvendinimo rezultatai per paskutinius 4 kalendorinius metus (toliau – skaičiuojamasis laikotarpis) neatitinka savivaldybės energijos vartojimo efektyvumo didinimo veiksmų plane nustatytų energijos vartojimo efektyvumo didinimo pagrįstų planinių rodiklių, ne vėliau kaip per 18 mėnesių nuo skaičiuojamojo laikotarpio pabaigos patvirtina atnaujintą energijos vartojimo efektyvumo didinimo veiksmų planą ir jame nustato priemones, skirtas užtikrinti, kad per atnaujintame energijos vartojimo efektyvumo didinimo veiksmų plane nurodytą laikotarpį energijos vartojimo efektyvumo didinimo veiksmų planų įgyvendinimo rezultatai atitiktų savivaldybės energijos vartojimo efektyvumo didinimo veiksmų plane nustatytus pagrįstus planinius rodiklius.

6. Savivaldybių energijos vartojimo efektyvumo didinimo veiksmų planų įgyvendinimas finansuojamas iš savivaldybių biudžetuose patvirtintų asignavimų ir kitų finansavimo šaltinių bei lėšų, ir (arba) iš valstybės biudžete patvirtintų asignavimų ir kitų finansavimo šaltinių bei lėšų.

7. Savivaldybių energijos vartojimo efektyvumo didinimo veiksmų planuose turi būti siekiama, kad savivaldybių teritorijose nebūtų kuriamos sąlygos, ribojančios energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių įgyvendinimą.

8. Energetikos ministro įgaliota institucija ar įstaiga Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka renka, kaupia ir sistemina šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytą informaciją ir ją viešai skelbia savo interneto svetainėje bei kasmet ją atnaujina.

9 straipsnis. Susitarimai dėl energijos sutaupymo

1. Elektros ir dujų perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatoriai, kuriuose valstybei nuosavybės teise priklausančios akcijos tiesiogiai ar netiesiogiai suteikia daugiau kaip 1/2 balsų bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime (toliau – valstybės valdomi operatoriai), valstybės ir savivaldybių valdomos įmonės sudaro su Energetikos ministerija viešai skelbiamus susitarimus dėl energijos sutaupymo.

2. Kitos, šio straipsnio 1 dalyje nenurodytos, energetikos įmonės, taip pat ne mažiau kaip 1 GWh galutinės energijos per kalendorinius metus suvartojantys ūkio subjektai turi teisę savanoriškai sudaryti su Energetikos ministerija susitarimus dėl energijos sutaupymo.

3. Susitarimų dėl energijos sutaupymo sudarymo, rezultatų metodinio apskaičiavimo, stebėsenos ir patikros tvarką nustato energetikos ministras.

4. Susitarimuose dėl energijos sutaupymo nurodoma:

- 1) susitarimo šalys, privalomas arba siekiamas sutaupyti galutinės energijos kiekis ir šio kiekio sutaupymo grafikas;
- 2) ataskaitų apie sutaupytos energijos kiekius pateikimo tvarka;
- 3) informacija apie energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, užtikrinančias privalomus arba siekiamus sutaupyti energijos kiekius;
- 4) susitarimo galiojimo laikotarpis ir jo pratęsimo tvarka.
5. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti valstybės valdomi operatoriai, valstybės ir savivaldybių valdomos įmonės privalo sutaupyti susitarimuose dėl energijos sutaupymo nustatytus galutinės energijos kiekius nuolatos ir nuosekliai gerindamos energijos vartojimo efektyvumą, diegdamos ekonomiškai pagrįstas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones galutinės energijos vartotojų objektuose (patalpose, įrenginiuose, transporto objektuose ir pan.).
6. Šio straipsnio 1 dalyje nenurodytos energetikos įmonės, taip pat ne mažiau kaip 1 GWh galutinės energijos per kalendorinius metus suvartojantys ūkio subjektai, su Energetikos ministerija sudarę susitarimus dėl energijos sutaupymo, siekia užtikrinti, kad būtų sutaupyta susitarimuose dėl energijos sutaupymo nustatyti galutinės energijos kiekiai, diegdami ekonomiškai pagrįstas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones galutinės energijos vartotojų objektuose (patalpose, įrenginiuose, transporto objektuose ir pan.).
7. Energetikos įmonių investicijos, susijusios su susitarimuose dėl energijos sutaupymo nustatytų energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių diegimu galutinės energijos vartotojų objektuose, kaip nurodyta šio straipsnio 6 dalyje, nėra pripažįstamos pagrįstomis valstybės reguliuojamoms kainoms peržiūrėti. Apskaitą, susijusią su energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių diegimu, energetikos įmonės privalo tvarkyti atskirai nuo reguliuojamos veiklos apskaitos.

10 straipsnis. Susitarimai dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo

1. Energijos tiekėjai sudaro su Energetikos ministerija viešai skelbiamus susitarimus dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo.
2. Elektros energijos paklauskos telkėjai turi teisę sudaryti su Energetikos ministerija susitarimus dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo.
3. Susitarimų dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo sudarymo, rezultatų metodinio apskaičiavimo, stebėsenos ir patikros tvarką nustato energetikos ministras.
4. Susitarimuose dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo nurodoma:
  - 1) susitarimo šalys, vartotojų, įskaitant pažeidžiamus vartotojus ir socialiniuose būstuose gyvenančius asmenis ir šeimas, mažas ir vidutines įmones, labai mažas įmones, preliminarį švietimo ir konsultavimo energijos vartojimo efektyvumo didinimo klausimais apimtį ir konsultavimo grafikas;
  - 2) ataskaitų apie vartotojų švietimo ir konsultavimo apimtį teikimo tvarka;
  - 3) informacija apie vartotojų švietimo ir konsultavimo priemones;
  - 4) susitarimo galiojimo laikotarpis ir jo pratęsimo tvarka.
5. Energijos tiekėjai užtikrina susitarimuose nustatytų vartotojų švietimo ir konsultavimo apimčių ir priemonių įgyvendinimą patys ar per kitus asmenis.
6. Naujai įsteigti energijos tiekėjai privalo per 6 mėnesius nuo jų įsteigimo dienos sudaryti su Energetikos ministerija viešai skelbiamus susitarimus dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo.
7. Šio straipsnio nuostatos taip pat taikomos elektros ir dujų skirstomųjų tinklų operatoriams, teikiantiems garantinio tiekimo paslaugą.

III SKYRIUS

KITI NACIONALINIŲ MASTŲ TAIKOMI VEIKSMAI, DIDINANTYS ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMĄ

11 straipsnis. Energijos taupymo paslaugos

1. Energijos taupymo paslauga gali apimti pastatų, transporto priemonių, technologinių (nuoseklių produkcijos gaminimo) procesų ir įrenginių eksploatavimą ar techninę priežiūrą. Teikiant

šià paslaugà, atsiranda galimybė vartotojams patikrinti ir išmatuoti ar apskaičiuoti suvartojamos pirminės ar galutinės energijos kiekį.

2. Energijos taupymo paslaugų teikėjui ir vartotojui sutarus dėl energijos taupymo paslaugos teikimo, energijos taupymo paslauga teikiama ir už ją atsiskaitoma pagal energijos taupymo paslaugos teikimo sutartį.

3. Siekiant sudaryti sąlygas plėtotis energijos taupymo paslaugų rinkai ir palengvinti patekimą į ją mažoms ir vidutinėms įmonėms, Energetikos ministerija:

1) savo interneto svetainėje skelbia rekomendacijas, užtikrinančias energijos taupymą ir galutinės energijos vartotojų interesus pagal energijos taupymo paslaugų sutartis, taip pat informaciją apie skatinimo priemones, skirtas projektams, kuriuos įgyvendinant teikiamos energijos taupymo paslaugos, remti;

2) savo interneto svetainėje skatina kokybės ženklų, susijusių su energijos taupymo paslaugų teikimu pagal Europos Sąjungos arba tarptautinius standartus, kūrimą;

3) tvirtina pavyzdines energijos taupymo paslaugų sutarčių sąlygas, savo interneto svetainėje skelbia informaciją apie geriausią praktiką sudarant ir vykdant energijos taupymo sutartis, įskaitant kaštų ir naudos analizės rezultatus, atsižvelgiant į gyvavimo ciklo metodo taikymą, ir konsultuoja perkančiąsias organizacijas energijos taupymo paslaugų klausimais;

4) savo interneto svetainėje skelbia informaciją apie energijos taupymo paslaugų teikimo sąlygas ir tvarką, įskaitant informaciją apie energijos taupymo paslaugų teikėjų priežiūros ir kokybės užtikrinimo tvarką, kvalifikuotus energijos taupymo paslaugų teikėjus ir kitą informaciją, susijusią su energijos taupymo paslaugų teikimu;

5) viešai skelbia informaciją apie pagal viešųjų subjektų ir energijos taupymo paslaugų teikėjų sudarytas energijos taupymo paslaugų sutartis įgyvendintus ir vykdomus viešųjų subjektų projektus, nurodo numatomą sutaupyti ir sutaupytą energijos kiekį, taip pat kasmet atnaujina tokią informaciją.

4. Skundai ir ginčai dėl energijos taupymo paslaugų teikimo nagrinėjami Energetikos įstatymo ir Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo nustatyta tvarka.

12 straipsnis. Vartotojų skatinimas, konsultavimas ir su vartotojais susijusių sprendimų koordinavimas

1. Energetikos sektoriaus planavimo dokumentuose gali būti numatytos energijos vartotojų elgesio keitimo priemonės, skatinančios energijos vartotojus efektyviai vartoti energiją:

1) finansinės priemonės, galimybės gauti finansavimą, kuponus (čekius), dotacijas ir subsidijas;

2) valstybės skatinami energijos suvartojimo vertinimai ir tikslinės konsultavimo paslaugos ir parama buitiniams vartotojams, įskaitant pažeidžiamus vartotojus ir socialiniuose būstuose gyvenančius asmenis ir šeimas;

3) tikslinės konsultavimo paslaugos smulkiojo ar vidutinio verslo subjektams;

4) informacijos teikimas asmenims su negalia prieinamais bendravimo būdais;

5) pavyzdiniai projektai, renginiai darbo vietose, švietėjiška veikla, skaitmeninės priemonės, bendradarbiavimo gairės.

2. Siekiant konsultuoti apie šio straipsnio 1 dalyje nurodytas priemones, energetikos ministro įgaliota institucija ar įstaiga, vadovaudamasi vieno langelio principu:

1) konsultuoja asmenis apie energijos vartojimo efektyvumo didinimo sprendimus namų ūkiams, pažeidžiamiesiems vartotojams ir socialiniuose būstuose gyvenantiems asmenims ir šeimoms, mažoms ir vidutinėms įmonėms, labai mažoms įmonėms, viešiesiems subjektams ir tokiems sprendimams įgyvendinti galimus finansavimo šaltinius;

2) įvairiais modernizavimo projekto etapais konsultuoja namų ūkius, ypač energijos nepriteklių patiriančius namų ūkius ir mažiausio energinio naudingumo pastatuose esančius namų ūkius, rinkos dalyvius, teikiančius pastatų ar šildymo ir karšto vandens sistemų modernizavimo paslaugas, pritaikytas prie skirtingų būsto tipų ir geografinės aprėpties;

3) konsultuoja energijos vartotojus energijos vartojimo elgsenos, energijos taupymo paslaugų klausimais, taip pat energijos vartotojams teikia su energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonėmis susijusią teisinę informaciją;

4) sistemina informaciją apie kvalifikuotus energijos vartojimo efektyvumo specialistus ir ją teikia interesantams;

5) renka apibendrintus energijos vartojimo efektyvumo projektų duomenis ir juos viešai skelbia savo interneto svetainėje, dalijasi gerąja tokių projektų įgyvendinimo praktika;

6) informuoja rinkos dalyvius apie potencialius energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektus, ypač apie savivaldos lygmens projektus.

3. Siekiant nustatyti kryptis, padedančias viešiesiems subjektams įgyvendinti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir techninės pagalbos bei finansines priemones, skirtas energijos nepritekliui mažinti, Vyriausybė ar jos įgaliota institucija įsteigia įvairių sektorių, įskaitant sveikatos, statybos ir socialinių reikalų sektorius, visuomeniniais pagrindais veikiančią ekspertų grupę. Ekspertų grupės sudėtis užtikrina skirtingų visuomenės grupių lyčių pusiausvyrą ir atspindi skirtingų visuomenės grupių interesus. Ekspertų grupė viešiesiems subjektams pataria dėl:

1) energijos nepritekliaus, pažeidžiamų vartotojų apibrėžčių, rodiklių ir kriterijų;

2) taikomų rodiklių ir duomenų rinkinių, susijusių su energijos nepriteklumi, rengimo arba tobulinimo;

3) metodų ir priemonių, kuriais būtų užtikrinamas gyventojams reikalingų paslaugų teikimas, neutralus poveikis būsto išlaidoms arba būdai užtikrinti, kad valstybės biudžeto lėšomis atliktos investicijos į energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones būtų naudingos ir pastatų savininkams, ir nuomininkams, visų pirma pažeidžiamiems vartotojams ir socialiniuose būstuose gyvenantiems asmenims ir šeimoms;

4) priemonių, padedančių mažinti tam tikrų asmenų grupių dėl jų pajamų, lyties, sveikatos būklės, demografinės padėties, priklausymo mažumoms ar kitų bruožų patiriamą arba galimą patirti energijos nepriteklį.

4. Energetikos sektoriaus planavimo dokumentuose gali būti numatytos priemonės remti pažeidžiamus vartotojus ir socialiniuose būstuose gyvenančius asmenis ir šeimas:

1) energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių įgyvendinimas, siekiant sumažinti fiskalinių priemonių arba apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos taikymo pastatų ir transporto sektoriuose poveikį pajamų pasiskirstymui;

2) prioriteto teikimas investicijoms į energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones iš Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos, Socialinio klimato fondo ar kitų prieinamų finansavimo šaltinių;

3) investicijos į naujausias energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones, kol nepasireiškė fiskalinių priemonių poveikis pajamų pasiskirstymui;

4) techninė pagalba ir finansavimo bei finansinių priemonių plėtra, kuriomis sudaromos sąlygos tolygiau paskirstyti pažeidžiamų vartotojų turimas pajamas;

5) techninė pagalba socialinės apsaugos srityje veikiančioms nevyriausybiniams organizacijoms, siekiant skatinti pažeidžiamus vartotojus aktyviai dalyvauti energijos rinkoje ir keisti savo energijos vartojimo įpročius;

6) galimybės gauti finansavimą, dotacijas ar subsidijas, susietas su sutaupytinu minimaliu energijos kiekiu, siekiant sudaryti sąlygas gauti palankesnę kredito įstaigų finansavimą.

13 straipsnis. Energijos naudojimo vadybos sistema ir energijos vartojimo auditas

1. Įmonės, kurių vidutinis metinis galutinės energijos suvartojimas per paskutinius 3 kalendorinius metus (toliau – vertinamas laikotarpis) buvo didesnis kaip 23,6 GWh, ne vėliau kaip per 2 kalendorinius metus nuo vertinamo laikotarpio pabaigos privalo įgyvendinti energijos naudojimo vadybos sistemą.

2. Įmonės, kurių vidutinis metinis galutinės energijos suvartojimas per vertinamą laikotarpį buvo didesnis kaip 2,8 GWh, tačiau neviršijo 23,6 GWh, ne vėliau kaip per vienus kalendorinius metus nuo vertinamo laikotarpio pabaigos energetikos ministro įgaliotai institucijai ar įstaigai privalo

pateikti energijos vartojimo audito ataskaitą. Vėliau įmonės tokias ataskaitas energetikos ministro įgaliotai institucijai ar įstaigai teikia kas 4 metus, nebent tokios įmonės įgyvendino energijos naudojimo vadybos sistemą ar jų vidutinis metinis galutinės energijos suvartojimas per paskutinius 3 kalendorinius metus ne didesnis kaip 2,8 GWh. Energijos vartojimo audito ataskaita gali būti pateikiama kaip atlikto platesnės apimties aplinkosauginio audito dalis.

3. Įmonės, kurių metinis galutinės energijos suvartojimas atitinkamais kalendoriniais metais buvo didesnis kaip 2,8 GWh, pasibaigus šiems kalendoriniams metams, bet ne vėliau kaip iki kitų metų, einančių po šių kalendorinių metų, kovo 1 dienos, apie tai informuoja energetikos ministro įgaliotą instituciją ar įstaigą, nurodydamos jai savo metinį galutinės energijos suvartojimą praėjusiais kalendoriniais metais. Energetikos ministro įgaliotai institucijai ar įstaigai paprašius, energijos tiekėjai neatlygintinai teikia informaciją energetikos ministro įgaliotai institucijai ar įstaigai apie įmonėms pateiktos energijos kiekį.

4. Energijos vartojimo auditą atliekantys specialistai turi atitikti Energetikos įstatymo 28 straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus.

5. Įmonė, atsižvelgdama į energijos vartojimo audito ataskaitoje pateiktas rekomendacijas, ne vėliau kaip per vienus metus nuo energijos vartojimo audito ataskaitos gavimo parengia įmonei privalomą įgyvendinti rekomendacijų įgyvendinimo veiksmų planą, kuriame nustatomos konkrečios priemonės kiekvienai energijos vartojimo audito ataskaitoje nurodytai rekomendacijai visa apimtimi įgyvendinti. Įmonė turi teisę neįgyvendinti rekomendacijų dėl objektyviai egzistuojančių techninių kliūčių arba kai rekomendacijų įgyvendinimo sąnaudos yra didesnės nei įgyvendinant rekomendacijas sukuriamą naudą ir rekomendacijose nurodytų priemonių numatomas atsipirkimo laikotarpis viršija 5 metus. Informacija apie neįgyvendinamas rekomendacijas ir tai lėmusias priežastis nurodoma rekomendacijų įgyvendinimo veiksmų plane. Rekomendacijų įgyvendinimo veiksmų planą tvirtina įmonės valdymo organai.

6. Įmonės privalo vadovybės ataskaitoje skelbti rekomendacijų veiksmų įgyvendinimo plano įgyvendinimo rodiklį, kiek tai nelaikoma įmonės komercine paslaptimi. Jeigu tam tikra informacija sudaro įmonės komercinę paslaptį, vadovybės ataskaitoje skelbiama apibendrinta rekomendacijų veiksmų įgyvendinimo plano įgyvendinimo rodiklio informacija be įmonės komercinių paslapčių (rodiklio pavadinimas ar jo aprašymas, jeigu rodiklio pavadinimas sudaro įmonės komercinės paslaptis, ir rodiklio faktinė reikšmė skaičių reikšmių intervale, jeigu konkreti rodiklio faktinė reikšmė sudaro įmonės komercinę paslaptį).

7. Įmonėms, kurios įgyvendino nepriklausomos organizacijos pagal atitinkamus Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus sertifikuotą aplinkos vadybos sistemą, šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti reikalavimai nėra taikomi, jeigu jų turima aplinkos vadybos sistema apima energijos vartojimo auditą. Įmonėms, kurios įgyvendina sudarytą energijos taupymo paslaugos teikimo sutartį, šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti reikalavimai nėra taikomi, jeigu įmonės sudaryta energijos taupymo paslaugos teikimo sutartis apima energijos naudojimo vadybos sistemą.

8. Energetikos ministerija savo interneto svetainėje skelbia informaciją apie energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir energijos vartojimo auditą, jų teikiamą naudą ir finansavimo galimybes. Energetikos ministro įgaliota institucija ar įstaiga savo interneto svetainėje skelbia aktualią praktinę informaciją apie energijos vartojimo efektyvumą ir energijos vartojimo auditą, administruojamas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir vykdomą stebėseną ir priežiūrą.

9. Ekonomikos ir inovacijų ministerija planavimo dokumentuose numato priemones, kuriomis skatina smulkiojo ar vidutinio verslo subjektus atlikti energijos vartojimo auditus ir diegti juose nurodytas energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones.

10. Šio straipsnio 1–3 ir 5–7 dalyse nurodytų įmonių pareigų laikymosi priežiūrą, energijos vartojimo audito atlikimo kokybės priežiūrą atlieka energetikos ministro įgaliota institucija ar įstaiga energetikos ministro nustatyta tvarka.

14 straipsnis. Šildymo ir vėsinimo vertinimas ir planavimas

1. Pagal reglamento [\(ES\) 2018/1999](#) 3 ir 14 straipsnius teikiant Europos Komisijai nacionalinį energetikos ir klimato srities veiksmų planą ar jo atnaujinimus, Energetikos ministerija rengia ir Europos Komisijai pateikia išsamų šildymo ir vėsinimo potencialo vertinimą, kurio tikslas yra identifikuoti ir vėliau panaudoti šildymo ir vėsinimo potencialą planavimo tikslams ir jų įgyvendinimui.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyto išsamaus šildymo ir vėsinimo potencialo vertinimo sudėtinė dalis yra Vyriausybės nustatyta tvarka parengta kaštų ir naudos analizė, kuri grindžiama Lietuvos Respublikos teritorijos klimato sąlygomis, ekonominio pagrįstumo principu ir techniniu tinkamumu (vertinami technologiška įgyvendinami, atitinkamai sistemai techniškai pritaikyti sprendimai). Kaštų ir naudos analizė turi nustatyti tausiausius išteklius naudojančius ir ekonomiškai pagrįstus sprendimus šildymo ir vėsinimo poreikiams patenkinti, atsižvelgiant į šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytą principą. Kaštų ir naudos analizė taip pat gali būti įtraukta į aplinkos vertinimą.

3. Rengiant šio straipsnio 1 dalyje nurodytą išsamų šildymo ir vėsinimo potencialo vertinimą, yra viešai konsultuojamasi su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, kuriuos galėtų paveikti šio straipsnio 1 dalyje nurodytas vertinimas.

15 straipsnis. Įrenginių ar duomenų centro kaštų ir naudos analizė

1. Asmuo, kuriam nuosavybės teise priklauso arba priklausys šilumos ir (arba) elektros energijos gamybos (išskyrus didelio naudingumo kogeneracijos), pramoninės gamybos technologiniuose procesuose, paslaugoms teikti naudojamas įrenginys, duomenų centras (toliau kartu – objektas) arba šių objektų statytojas privalo atlikti kaštų ir naudos analizę pagal Vyriausybės nustatytą tvarką šiam planuojamam įrengti naujam objektui ar planuojamam atnaujinti objektui, kurio atnaujinimo išlaidos viršija 50 procentų investicijų, reikalingų naujam tos pačios galios objektui įrengti:

1) šiluminei elektrinei, kurios vidutinė metinė vardinė šiluminė galia, kuri apskaičiuojama bendrą per kalendorinius metus pagamintą energijos kiekį padalijus iš įrenginio veikimo valandų skaičiaus, yra didesnė kaip 10 MW;

2) pramoninės gamybos technologiniuose procesuose naudojamam įrenginiui, kurio vidutinė metinė vardinė galia, kuri apskaičiuojama bendrą per kalendorinius metus pagamintą energijos kiekį padalijus iš įrenginio veikimo valandų skaičiaus, yra didesnė kaip 8 MW;

3) paslaugoms teikti skirtam įrenginiui (įskaitant nuotekų valymo ar suskystintų gamtinių dujų įrenginį), kurio vidutinė metinė vardinė galia, kuri apskaičiuojama bendrą per kalendorinius metus pagamintą energijos kiekį padalijus iš įrenginio veikimo valandų skaičiaus, yra didesnė kaip 7 MW;

4) duomenų centrui, kurio elektros energijos įvado galia yra didesnė kaip 1 MW.

2. Šio straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytų objektų kaštų ir naudos analizė atliekama siekiant įvertinti atliekinės šilumos naudojimą šiuose punktuose nurodytame įrenginyje, technologiniuose procesuose arba už įrenginio ribų.

3. Šio straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodyto objekto kaštų ir naudos analizė atliekama siekiant įvertinti šių aspektų techninį įgyvendinamumą, ekonominį pagrįstumą, poveikį energijos vartojimo efektyvumui ir vietos šilumos paklausai, įskaitant sezoninius svyravimus:

1) atliekinės šilumos naudojimo ekonomiškai pagrįstai šilumos paklausai patenkinti;

2) duomenų centro atliekinę šilumą išskiriančių įrenginių prijungimo prie efektyvaus centralizuoto šilumos ar vėsumos tiekimo tinklo;

3) duomenų centro atliekinę šilumą išskiriančių įrenginių prijungimo prie kitų atliekinės šilumos panaudojimo priemonių.

4. Atliekant šio straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodyto objekto kaštų ir naudos analizę, taip pat įvertinami vėsinimo sistemos sprendimai, leidžiantys atliekinę šilumą panaudoti minimaliomis energijos sąnaudomis.

5. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms atnaujinimo išlaidoms nepriskiriamos lėšos, skirtos šilumos ir (arba) elektros energijos gamybos įrenginyje pagaminto anglies dioksido surinkimo įrangai įrengti.

6. Asmuo, prieš pateikdamas prašymą jam išduoti statybą leidžiantį dokumentą, atliktą objekto kaštų ir naudos analizę privalo pateikti energetikos ministro įgaliotai institucijai ar įstaigai ir gauti pritarimą dėl jos atitikties Vyriausybės nustatyta tvarka. Energetikos ministro įgaliota institucija ar įstaiga pritaria asmens atliktai objekto kaštų ir naudos analizei, jeigu ji parengta pagal Vyriausybės nustatytoje tvarkoje nurodytus reikalavimus ir šioje analizėje sukuriamą naudą viršija objekto kaštus. Energetikos ministro įgaliota institucija ar įstaiga nepritaria asmens atliktai objekto kaštų ir naudos analizei, jeigu ji parengta nesilaikant Vyriausybės nustatytoje tvarkoje nurodytų reikalavimų ir (ar) šioje analizėje objekto kaštai viršija objekto sukuriamą naudą.

16 straipsnis. Duomenų centrų savininkų ar valdytojų pareigos

1. Kasmet ne vėliau kaip iki gegužės 15 d. 500 kW ir didesnės informacinių technologijų įrengtosios galios poreikio duomenų centrų valdytojai turi savo interneto svetainėje viešai skelbti ir į Europos Komisijos sukurta Europos Sąjungos duomenų centrų bazę tiesiogiai teikti šią informaciją:

- 1) duomenų centro pavadinimą;
- 2) duomenų centro savininko (-ų) ir valdytojo (-ų) pavadinimus;
- 3) datą, nuo kurios duomenų centras pradėjo savo veiklą;
- 4) savivaldybę, kurioje yra duomenų centras;
- 5) duomenų centro patalpų plotą;
- 6) įrengtą informacinių technologijų galią;
- 7) metinį gaunamų ir išsiunčiamų duomenų srautą;
- 8) duomenų centre saugomų ir apdorojamų duomenų kiekį;
- 9) galutinės energijos suvartojimą per paskutinius kalendorinius metus;
- 10) elektros energijos panaudojimą per paskutinius kalendorinius metus;
- 11) temperatūros nustatymus per paskutinius kalendorinius metus;
- 12) atliekinės šilumos panaudojimą per paskutinius kalendorinius metus;
- 13) vandens suvartojimą per paskutinius kalendorinius metus;
- 14) atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą per paskutinius kalendorinius metus;
- 15) deleguotajame reglamente [\(ES\) 2024/1364](#) nustatyta tvarka nurodytą informaciją.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas reikalavimas duomenų centrų savininkams ir (ar) valdytojams savo interneto svetainėje viešai skelbti informaciją netaikomas, jeigu jiems priklausančiuose ar jų valdomuose 500 kW ir didesnės informacinių technologijų įrengtosios galios duomenų centruose saugoma:

- 1) su krašto apsaugos sistema tiesiogiai susijusi informacija;
- 2) su civiline sauga susijusi informacija;

3) informacija, pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymą sudaranti valstybės ar tarnybos paslaptį ir pažymėta bet kuria iš minėtame įstatyme nurodytų slaptumo žymų.

3. Jeigu tam tikra šio straipsnio 1 dalyje nurodyta informacija sudaro duomenų centro savininko ir (ar) valdytojo komercinę paslaptį, duomenų centro savininkas ir (ar) valdytojas apie tai pažymi savo interneto svetainėje ir tokios komercinės paslaptį sudarančios informacijos savo interneto svetainėje neskelbia. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją, įskaitant duomenų centro savininko ir (ar) valdytojo komercinę paslaptį sudarančią informaciją, duomenų centro valdytojas teikia į Europos Komisijos sukurta Europos Sąjungos duomenų centrų bazę. Į Europos Sąjungos duomenų centrų bazę teikiamos informacijos komercinių paslapčių apsauga užtikrinama deleguotajame reglamente [\(ES\) 2024/1364](#) nustatyta tvarka.

4. 1 MW ir didesnės informacinių technologijų įrengtosios galios poreikio duomenų centrų savininkams ir valdytojams vykdant duomenų centro veiklą rekomenduojama atsižvelgti į Europos duomenų centrų energijos vartojimo efektyvumo kodekso naujausią redakciją.

5. Daugiau kaip 1 MW bendros vardinės galios duomenų centruose privaloma naudoti atliekinę šilumą, išskyrus atvejus, kai pagal šio įstatymo 15 straipsnį atliktos kaštų ir naudos analizės rezultatai rodo, kad naudoti atliekinę šilumą yra techniškai neįmanoma (nėra prieinami techniniai

sprendimai, kaip naudoti atliekinę šilumą, nepakenkiant duomenų centro paskirčiai, saugumui ir pagrindinei veiklai) ar ekonomiškai neįmanoma (atliekinės šilumos naudojimas negeneruoja pajamų, padengiančių su tokiu naudojimu susijusių investicijų ir neužtikrinamas atlygis už riziką bei investicijų grąžą).

IV SKYRIUS

ENERGIJOS GEOGRAFINĖ INFORMACINĖ SISTEMA

17 straipsnis. Energijos geografinė informacinė sistema

1. Energijos geografinė informacinė sistema (toliau – ENERGIS) yra valstybės informacinė sistema, skirta šio įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje nurodytam šildymo ir vėsinimo potencialui identifikuoti ir jį išnaudoti.

2. Pagrindinis ENERGIS tikslas – informacinių technologijų priemonėmis centralizuotai valdyti Lietuvos energetikos rodiklių duomenis, susijusius su energijos gamybos infrastruktūra, jos ekonomiškai pagrįstu efektyviu plėtros potencialu, atsižvelgiant į energijos suvartojimo kitimą savivaldybių ar aglomeracijų zonose.

3. ENERGIS duomenų teikėjai energetikos ministro nustatyta tvarka ENERGIS tvarkytojui privalo neatlygintinai pateikti informaciją, reikalingą tinkamam ENERGIS funkcionavimui:

1) Adresų registro, Nekilnojamojo turto kadastro ir Nekilnojamojo turto registro tvarkytojas – informaciją apie pastatus iš Adresų registro, Nekilnojamojo turto kadastro ir Nekilnojamojo turto registro;

2) Aplinkos ministerija arba aplinkos ministro įgaliota institucija ar įstaiga – informaciją iš kuro ir iš kuro deginančio įrenginio į aplinkos orą išmesto teršalų kiekio apskaitos ataskaitų ir aplinkos oro apsaugos metinių ataskaitų, informaciją apie savivaldybių lygmens viešųjų subjektų pastatus, valdomus nuosavybės arba patikėjimo teise, informaciją apie pastatų energinio naudingumo sertifikatus iš Pastatų energinio naudingumo sertifikatų ir pastatų energinio naudingumo sertifikavimo ekspertų informacinės sistemos;

3) didžiausias elektros energijos skirstomųjų tinklų operatorius ir gamtinių dujų skirstymo sistemos operatorius – informaciją apie elektros ir gamtinių dujų suvartojimą, gaminančius ir nutolusius gaminančius vartotojus;

4) gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius – informaciją apie biometano gamybos šaltinius, kai tokia informacija taps prieinama;

5) savivaldybių administracijos – informaciją apie savivaldybės teritorijoje esančias centralizuoto aprūpinimo šiluma zonas;

6) šilumos tiekėjai – informaciją apie šilumos suvartojimą pagal objektus;

7) Taryba – informaciją apie kintamas sąnaudas, faktiškai priskirtas šilumos reguliuojamų kainų paslaugai (produktui), šilumos generavimo techninius rodiklius, išduotus leidimus gaminti ir plėtoti elektros energijos gamybą, piliečių energetikos bendrijų statuso turėtojus, atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų statuso turėtojus, pastatuose įrengtų šildymo sistemų ir kombinuotųjų šildymo ir vėdinimo sistemų bei oro kondicionavimo arba kombinuotųjų oro kondicionavimo ir vėdinimo sistemų atitikties energinio efektyvumo reikalavimams periodinius tikrinimus.

V SKYRIUS

ATSAKOMYBĖ UŽ ŠIO ĮSTATYMO PAŽEIDIMUS

18 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo pažeidimus

1. Asmenys, pažeidę šio įstatymo reikalavimus, atsako šio įstatymo nustatyta tvarka.

2. Šio įstatymo pažeidimų nagrinėjimo tvarką nustato šis įstatymas ir Tarybos tvirtinamos sankcijų už šio įstatymo pažeidimus skyrimo taisyklės.

19 straipsnis. Šio įstatymo pažeidimus nagrinėjanti institucija

1. Šio įstatymo pažeidimus nagrinėja ir sankcijas skiria Taryba.
2. Jeigu Taryba gauna duomenų apie galimą šio įstatymo pažeidimą, ji privalo motyvuotu sprendimu pradėti šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą.

20 straipsnis. Tarybos teisės ir pareigos

Taryba:

- 1) šio įstatymo 22 straipsnyje nustatyta tvarka nagrinėja šio įstatymo pažeidimus, jeigu įtaria, kad asmenys pažeidė šį įstatymą;
- 2) bendradarbiauja su Energetikos ministerija, energetikos ministro įgaliota institucija ar įstaiga, kitomis valstybės institucijomis ar įstaigomis ir asmenimis, kuriems taikomos šiame įstatyme nurodytos pareigos;
- 3) neatlygintinai gauna šio įstatymo pažeidimams nagrinėti reikalingą informaciją, duomenis, dokumentus, jų kopijas, kitą informaciją, duomenis, dokumentus ir jų kopijas iš valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų, registrų informacinių sistemų ar valstybės informacinių sistemų, fizinių ir juridinių asmenų, kitų organizacijų ir jų padalinių;
- 4) taiko šiame įstatyme nustatytas poveikio priemones šį įstatymą pažeidusiems asmenims;
- 5) atlieka kitas šiame įstatyme nustatytas funkcijas.

21 straipsnis. Šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūros dalyviai

1. Šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūros dalyviai yra:
  - 1) asmenys, įtariamai padarę šio įstatymo 22 straipsnio 3 dalyje nurodytus pažeidimus (valstybės valdomi operatoriai; valstybės ir savivaldybių valdomos įmonės; energijos tiekėjai; įmonės, kurioms taikomos šio įstatymo 13 straipsnyje nurodytos pareigos; šio įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje nurodytos energetikos įmonės, taip pat ne mažiau kaip 1 GWh energijos per kalendorinius metus suvartojantys ūkio subjektai, su Energetikos ministerija sudarę susitarimus dėl energijos sutaupymo; šio įstatymo 10 straipsnio 2 dalyje nurodyti elektros energijos paklausos telkėjai, su Energetikos ministerija sudarę susitarimus dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo) (toliau – procedūros dalyviai);
  - 2) Energetikos ministerija;
  - 3) ekspertai, specialistai ir kiti asmenys – Tarybos sprendimu.
2. Procedūros dalyviams gali atstovauti jų atstovai.

22 straipsnis. Šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo tvarka ir terminai

1. Taryba šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą pradeda savo iniciatyva arba gavusi informaciją iš Energetikos ministerijos, energetikos ministro įgaliotos institucijos ar įstaigos, kitų valstybės institucijų ar įstaigų.
2. Energetikos ministerija ir (ar) energetikos ministro įgaliota institucija ar įstaiga, prieš perduodama informaciją apie galimą šio straipsnio 3 dalyje nurodytą pažeidimą Tarybai, galimam pažeidėjui raštu nustato ne trumpesnę kaip 10 darbo dienų ir ne ilgesnę kaip 30 darbo dienų terminą nustatytiems trūkumams pašalinti.
3. Taryba šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą pradeda dėl šių pažeidimų:
  - 1) nustatytais terminais nepateiktų šio įstatymo 9, 10 ir 13 straipsniuose nurodytų ataskaitų;
  - 2) atsisakymo sudaryti šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalyje nustatytą susitarimą dėl energijos sutaupymo ar šio įstatymo 10 straipsnio 1 dalyje nurodytą susitarimą dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo;
  - 3) šio įstatymo 9 ir 10 straipsniuose nustatytų susitarimų sąlygų ar įsipareigojimų nevykdymo;
  - 4) šio įstatymo 13 straipsnyje nurodytų reikalavimų ar sąlygų nesilaikymo.
4. Taryba, pradėjusi šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, raštu kreipiasi į asmenį, dėl kurio veiksmų ši procedūra pradėta, ir paprašo per 14 darbo dienų pateikti motyvuotą paaiškinimą

ir jį pagrindžiančius įrodymus apie aplinkybes, dėl kurių pradėta šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūra.

5. Procedūros dalyviams ne vėliau kaip prieš 14 kalendorinių dienų iki šio įstatymo pažeidimų nagrinėjimo Tarybos posėdyje dienos raštu pranešama apie galimus šio įstatymo pažeidimus, šių pažeidimų nagrinėjimo vietą ir laiką, taip pat pasiūloma susipažinti su gautais dokumentais ir kita informacija ir raštu pateikti paaiškinimus.

6. Jeigu procedūros dalyviai nedalyvauja šio įstatymo pažeidimo nagrinėjime, šio įstatymo pažeidimų nagrinėjimas Taryboje galimas tik tuo atveju, kai yra duomenų, kad procedūros dalyviams tinkamai ir laiku buvo pranešta apie nagrinėjimo Taryboje vietą ir laiką.

7. Procedūros dalyviai turi teisę duoti žodinius ar rašytinius paaiškinimus, teikti prašymus, pateikti papildomą informaciją ir kitus dokumentus.

23 straipsnis. Pareiga teikti informaciją

Asmuo, dėl kurio pradėta šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūra, privalo Tarybai per jos nurodytą terminą pateikti informaciją ir dokumentus galimiems šio įstatymo pažeidimams nagrinėti.

24 straipsnis. Tarybos sprendimas atlikus šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą

1. Taryba, atlikusi šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą ir šio įstatymo 22 straipsnio 5 dalyje nurodytus veiksmus, turi teisę priimti šiuos sprendimus:

- 1) taikyti šio įstatymo nustatytas sankcijas;
- 2) netaikyti sankcijų, kai nenustatomas šio įstatymo pažeidimas;
- 3) nutraukti šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, jeigu šio įstatymo pažeidimas laikomas mažareikšmiu.

2. Tarybos sprendime turi būti nurodyta:

- 1) sprendimą priėmusios institucijos pavadinimas;
- 2) sprendimo priėmimo data ir vieta;
- 3) procedūros dalyviai ir kiti dalyvavę suinteresuoti asmenys;
- 4) asmens, dėl kurio veiksmų (neveikimo) buvo priimtas sprendimas, duomenys;
- 5) nustatytos faktinės aplinkybės;
- 6) pažeidimo faktą patvirtinantys įrodymai, kuriais grindžiamas sprendimas, ar argumentai, dėl kurių įrodymai atmetami;
- 7) šio įstatymo straipsnis, nustatantis atsakomybę už pažeidimą;
- 8) asmens, dėl kurio veiksmų (neveikimo) buvo priimtas sprendimas, paaiškinimai ir jų įvertinimas;

9) priimtas sprendimas;

10) sprendimo įvykdymo tvarka ir terminas;

11) sprendimo apskundimo terminai ir tvarka.

3. Asmeniui, dėl kurio priimtas šiame straipsnyje nurodytas Tarybos sprendimas, pranešama raštu per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo.

25 straipsnis. Sankcijos

1. Taryba, nustačiusi, kad šio įstatymo 21 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyti asmenys padarė šio įstatymo pažeidimus, šiame straipsnyje nustatyta tvarka skiria vieną iš sankcijų:

1) įspėjimą;

2) baudą.

2. Taryba turi teisę asmenims skirti šias sankcijas:

1) už šio įstatymo 9 straipsnyje nustatytos ataskaitos nepateikimą susitarime dėl energijos sutaupymo nustatyta tvarka – įspėjimą;

2) už atsisakymą sudaryti su Energetikos ministerija šio įstatymo 9 straipsnio 1 dalyje numatytą susitarimą dėl energijos sutaupymo arba už šiuo susitarimu nustatytų reikalavimų ar sąlygų nesilaikymą – baudą iki 5 procentų nuo bendrųjų metinių pajamų praėjusiais finansiniais metais;

3) už šio įstatymo 10 straipsnyje nustatytos ataskaitos nepateikimą susitarime dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo nustatyta tvarka – įspėjimą;

4) už atsisakymą sudaryti su Energetikos ministerija šio įstatymo 10 straipsnyje numatytą susitarimą dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo arba už šiuo susitarimu nustatytų reikalavimų ar sąlygų nesilaikymą – baudą iki 3 procentų nuo bendrųjų metinių pajamų praėjusiais finansiniais metais;

5) už šio įstatymo 13 straipsnyje nurodytų reikalavimų ar sąlygų nesilaikymą – įspėjimą;

6) už šio įstatymo 23 straipsnyje numatytos pareigos nevykdymą – įspėjimą;

7) už šios dalies 1, 3, 5 ar 6 punktuose nurodyto pažeidimo nepašalinimą per 3 mėnesius nuo įspėjimo už tokį pažeidimą skyrimo – baudą iki 0,5 procento nuo bendrųjų metinių pajamų praėjusiais finansiniais metais.

3. Bauda skiriama atsižvelgiant į:

1) pažeidimo trukmę;

2) šio įstatymo pažeidimą padariusio asmens atsakomybę lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes.

4. Skiriama bauda nustatoma įvertinus šio straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodytą aplinkybę. Nustatyta bauda mažinama, jeigu yra atsakomybę lengvinančių aplinkybių, arba didinama, jeigu yra atsakomybę sunkinančių aplinkybių. Kai yra atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių, bauda skiriama atsižvelgiant į jų kiekį ir reikšmingumą. Baudos mažinimas ar didinimas motyvuojamas Tarybos sprendime.

5. Atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad pažeidėjas padėjo Tarybai šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo metu, Tarybai, Energetikos ministerijai ir (ar) energetikos ministro įgaliotai institucijai ar įstaigai teikė visapusišką ir objektyvią informaciją, savo valia nutraukė pažeidimą, pripažino Tarybos šio įstatymo pažeidimo nagrinėjimo metu nustatytas aplinkybes, tokio pobūdžio pažeidimą padarė pirmą kartą.

6. Atsakomybę sunkinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad pažeidėjas Tarybai, Energetikos ministerijai ir (ar) energetikos ministro įgaliotai institucijai ar įstaigai neteikė visapusiškos ir objektyvios informacijos, slėpė pažeidimą, tęsė pažeidimą nepaisydamas energetikos ministro įgaliotos institucijos ar įstaigos nustatyto trūkumų pašalinimo termino, per ketverius metus nuo šio įstatymo pažeidimo, už kurį skiriama sankcija, padarė tokio paties pobūdžio šio įstatymo pažeidimą.

7. Sprendimas dėl sankcijos skyrimo turi būti priimtas per 3 mėnesius nuo pažeidimo nustatymo dienos, o kai pažeidimas yra tęstinis ar trunkamasis, – nuo paskutinių tęstinio pažeidimo veiksmų atlikimo dienos ar trunkamojo pažeidimo paaikškinimo dienos. Už pažeidimus, nuo kurių padarymo dienos praėjo daugiau kaip 5 metai, išskyrus, kai pažeidimas yra tęstinis ar trunkamasis, sankcijos negali būti skiriamos.

8. Už tą patį pažeidimą gali būti skiriama tik viena sankcija. Sankcijos skyrimas neatleidžia nuo pareigos, už kurios nevykdymą paskirta sankcija, vykdymo.

9. Tais atvejais, kai neįmanoma nustatyti šį įstatymą pažeidusio asmens bendrųjų metinių pajamų praėjusiais finansiniais metais, Taryba turi teisę vietoj šio straipsnio 2 dalies 2, 4, ar 6 punktuose ar šio straipsnio 9 dalyje nurodytos baudos skirti šį įstatymą pažeidusiam asmeniui baudą iki 80 000 eurų.

10. Taryba turi teisę neskirti sankcijos, kai nustatytas pažeidimas atitinka Tarybos tvirtinamus mažareikšmių pažeidimų kriterijus.

11. Skundai dėl Tarybos sprendimų ir veiksmų (neveikimo) teisėtumo ir pagrįstumo nagrinėjami Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

26 straipsnis. Tarybos sprendimo vykdymas

1. Tarybos sprendimu paskirta bauda turi būti sumokėta per 30 kalendorinių dienų nuo tos dienos, kai sprendimas dėl baudos skyrimo buvo įteiktas. Apskundus Tarybos sprendimą, bauda turi būti sumokėta ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos.

2. Tarybos sprendimas yra vykdomasis dokumentas, vykdomas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

27 straipsnis. Tarybos sprendimo arba veiksmų (neveikimo) apskundimas

Asmuo, nesutikdamas su Tarybos sprendimu arba veiksmais (neveikimu), turi teisę juos skųsti teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos
energijos vartojimo efektyvumo
didinimo įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2023 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva [\(ES\) 2023/1791](#) dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas [\(ES\) 2023/955](#) (nauja redakcija).

2. 2024 m. kovo 14 d. Komisijos deleguotasis reglamentas [\(ES\) 2024/1364](#) dėl bendros Sąjungos duomenų centrų vertinimo sistemos sukūrimo pirmojo etapo.“

3 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 1 straipsnį ir šio straipsnio 2–4 dalis, įsigalioja 2025 m. spalio 1 d.

2. Šio įstatymo 1 straipsnis įsigalioja 2025 m. gegužės 1 d.

3. Energetikos ministras iki 2025 m. balandžio 30 d. priima šio įstatymo 1 straipsnio įgyvendinamuosius teisės aktus.

4. Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos, energetikos ministras, aplinkos ministras, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba ir energetikos ministro įgaliota institucija ar įstaiga iki 2025 m. rugsėjo 30 d. priima šio įstatymo 2 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

5. Šio įstatymo 2 straipsnyje išdėstyto Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nurodytas reikalavimas iki 2026 m. gruodžio 31 d. netaikomas viešųjų subjektų galutinės energijos suvartojimui savivaldybėse, kuriose gyventojų skaičius yra mažesnis kaip 50 000, o iki 2029 m. gruodžio 31 d. viešųjų subjektų energijos suvartojimui savivaldybėse, kuriose gyventojų skaičius yra mažesnis kaip 5 000.

6. Šio įstatymo 2 straipsnyje išdėstyto Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nurodytas reikalavimas nuo šio įstatymo įsigaliojimo proporcingai taikomas likusiam 2025 m. dienų skaičiui.

7. Šio įstatymo 2 straipsnyje išdėstyto Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nurodyti savivaldybių energijos vartojimo efektyvumo didinimo veiksmų planai iki 2030 m. patvirtinami ir viešai skelbiami per 24 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo. Šio įstatymo 2 straipsnyje išdėstyto Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje nurodyti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonių įgyvendinimo 2027–2028 metų rezultatai pirmą kartą skelbiami per 24 mėnesius nuo savivaldybių energijos vartojimo efektyvumo didinimo veiksmų planų iki 2030 m. patvirtinimo ir viešo paskelbimo. Šio įstatymo 2 straipsnyje išdėstyto Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo 8 straipsnio 5 dalis

netaikoma savivaldybių patvirtintiems ir viešai paskelbtiems savivaldybių energijos vartojimo efektyvumo didinimo veiksmų planams iki 2030 m.

8. Šio įstatymo 2 straipsnyje išdėstyto Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo 9 straipsnio 1 dalyje nurodyti subjektai, kurie šio įstatymo įsigaliojimo metu nėra sudarę su Energetikos ministerija susitarimų dėl energijos sutaupymo, ir 10 straipsnio 1 dalyje nurodyti subjektai, kurie šio įstatymo įsigaliojimo metu nėra sudarę su Energetikos ministerija susitarimų dėl vartotojų švietimo ir konsultavimo, tokius susitarimus su Energetikos ministerija sudaro per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo.

9. Šio įstatymo 2 straipsnyje išdėstyto Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje nurodytą energijos naudojimo vadybos sistemą įmonės privalo būti įgyvendinusios ne vėliau kaip 2027 m. spalio 11 d., jeigu įmonės vidutinis metinis galutinės energijos suvartojimas 2022–2024 m. buvo didesnis kaip 23,6 GWh.

10. Šio įstatymo 2 straipsnyje išdėstyto Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje nurodytą energijos vartojimo audito ataskaitą įmonės energetikos ministro įgaliotai institucijai ar įstaigai pirmą kartą privalo pateikti ne vėliau kaip 2026 m. spalio 11 d., jeigu įmonės vidutinis metinis galutinės energijos suvartojimas 2022–2024 m. buvo didesnis kaip 2,8 GWh, tačiau neviršijo 23,6 GWh. Tais atvejais, kai įmonės jau yra pateikusios energijos vartojimo audito ataskaitą (-as) energetikos ministro įgaliotai institucijai ar įstaigai, jos tokias ataskaitas energetikos ministro įgaliotai institucijai ar įstaigai teikia kas 4 metus, nebent tokios įmonės įgyvendino energijos naudojimo vadybos sistemą ar jų vidutinis metinis galutinės energijos suvartojimas per paskutinius 3 kalendorinius metus yra ne didesnis kaip 2,8 GWh.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas